DREPTUL LA PROPRIA IMAGINE ÎN CONTEXTUL REALITĂȚII DE ASTĂZI

Daniela DUȚUL,
Facultatea de Drept

CZU:342.721:347.23 *danieladutul17@gmail.com*

În lumea contemporană, mass-media se confundă cu social-media și cu viața privată a individului în aceeași măsură. Tehnologia avansată și ieftină, etica din ce în ce mai flexibilă a cetățeanului și lipsa de educație juridică sunt premizele potrivite pentru încălcările dreptului la viața privată din societatea contemporană, iar păstrarea secretului vieții private devine tot mai dificilă. În acest context, protecția imaginii personale a fiecăruia dintre noi este un fapt de o actualitate incontestabilă.

Secolul XXI este o lume a imaginilor, în acest sens se mai foloseşte şi sintagma „civilizaţie a imaginii", astfel dreptul la propria imagine este pe locul de vârf al piramidei drepturilor cu risc de a fi încălcate, [1] iar patrimonializarea acestui drept este indiscutabil în contextul realității de astăzi.

Dreptul la propria imagine este un drept inerent al personalității umane și este prevăzut separat în Codul Civil al RM, art.45 care prevede: „în exercitarea dreptului la propria imagine, persoana poate să interzică ori să împiedice reproducerea, în orice mod a înfățișării sale fizice ori a vocii sale sau, după caz, utilizarea unei asemenea reproduceri".

Imaginile aparțin autorului cu drept de proprietate și, de regulă, pot fi utilizate sau folosite doar cu acordul autorului. Imaginea unei persoane îi aparține persoanei care este pe această imagine și, la fel, poate fi utilizată, de regulă, cu acordul ei. Legislația în vigoare stabilește clar că este interzisă obținerea unui venit pe contul imaginilor făcute de persoane terțe fără acordul acestora.

Curtea Europeană a Drepturilor Omului a apreciat necesitatea existenţei unui echilibru între dreptul publicului de a fi informat cu privire la viaţa privată a persoanelor publice şi dreptul de protecţie efectivă a vieţii private, astfel încât orice persoană, inclusiv cele cunoscute publicului larg să poată beneficia de o speranţă legitimă a protecţiei şi respectului vieţii sale private. Astfel Curtea stabilește că trebuie să existe ceva mult

mai mult decât libertatea publicului la informare, și anume, ca imaginile să contribuie la o dezbatere de interes general pentru societate. Deci, unei celebrități, nu-i poate fi „retras" dreptul la respectul vieții private sau al propriei imagini, doar sub pretextul că și-a asumat un anumit statut odată devenind celebru.[2]

Este irațional să vorbim despre dreptul la propria imagine fără a atinge și fenomenul rețelelor sociale, care astăzi invadează spațiul public cu o multitudine de imagini,lezând uneori viața privată a individului.Un exemplu concret în domeniul dat este cea mai populară rețeade socializare Facebook-ul și politica sa de confidențialitate a datelor cu caracter personal; să ne imaginăm că cineva fără acordul nostru ne-a fotografiat în spațiul nostru privat și a postat această fotografie pe Facebook. Care sunt acțiunile noastre? În primul rând solicitarea ca utilizatorul să șteargă imaginea, dacă el nu dorește în pagina profilului există așa numită secțiune, raportarea, pe motiv că imaginea încalcă drepturile persoanei vizate. Dacă acțiunile date nu funcționează, ne putem adresa la Centrul Naţional pentru Protecţia Datelor cu Caracter Personal cu o cerere sau la agentul constatator cu o plângere, dacă sunt întrunite elementele unei contravenții.(Art.96 Cod Contravențional).

În urma analizei situațiilor care pot leza dreptul la propria imagine, și se pot întâmpla în mediul online, spațiu care este puțin reglementat de legislația națională, ar fi bine ca imaginile noastre de pe rețelele sociale să fie protejate de o posibilă preluare de către persoane terțe și folosirea lor în publicitate sau în alte scopuri. Preluarea unei imagini de pe Facebook a unei persoane particulare făcută de un terț trebuie să fie efectuată cu acordul prealabil al autorul imaginii și acordul persoanei care este în imagine sau care a făcut imaginea.

Totuși, dreptul la imagine nu este un drept absolut, iar fotografierea și utilizarea imaginii unei persoane sunt permise chiar în lipsa unui consimțământ prealabil atunci când acestea se fac cu bună credință în exercitarea altor drepturi fundamentale cum este, de exemplu, dreptul la libera exprimare. Iar drept de *lege ferenda*, ar fi util să se stabilească prin lege o dispoziție-cadru prin care se interzice preluarea fotografiilor de pe rețelele de socializare de orice natură și folosirea lor în scopuri economice.

Astfel dreptul la propria imagine și-a definitivat calitatea un drept subiectiv civil distinct, cu caractere juridice corespunzătoare, cu un

conținut și limite proprii, precum și susceptibil de apărare prin mijloacele consacrate de legislația civilă.[3]

Dreptul la propria imagine, în niciun caz și sub nici o formă, nu poate fi „dezlipit" de ființa umană, iar respectarea și protecția lui este indispensabilă într-un stat de drept, în secolul XXI.

Referințe:

1. MAFTI R., Dreptul la propria imagine din perspectiva componentei sale patrimoniale.În: *RevistaUniversul Juridic*, 2018, nr.3, pp. 33-38
2. Hotărârea CtEDO din 24 septembrie 2004 (cauza Von Hannover c.Germaniei)
3. TARLAPAN A., Dreptul subiectiv la propria imagine.În:*Revista Justiția a Baroului Dolj*, 2019, nr.1-2, pp. 74-79

Recomandat
Octavian CAZAC, dr., conf. univ.